

HOMILETSKA GRAĐA

197

Služba Božja 2105.

XV. NEDJELJA KROZ GODINU

Čitanja: Iz 55, 10-11

Rim 8, 18-23

Mt 13, 1-23

1. RAZLIČITOST TLA SLIKA DUŠA

Jedan je sijač i on je svoje sjeme jednako posijao ne izuzimajući nikoga; ali svako je tlo vlastitim plodovima samo pokazalo svoju ljubav. Tako Gospodin svojom rječju pokazuje da evanđelje ne opravdava na silu bez slobodna pristanka; to potvrđuju neplodne uši koje nije ostavio bez sjemena svojih svetih riječi.

Sjeme uz put zasijano (Mt 13, 19), eto slike nezahvalne duše, onoga tko je svoga dobročinitelja prezreo i nije oplodio vlastiti talent (usp. Mt 25, 24-30). Zemlja koja je oklijevala prihvatiti njegovo sjeme, postala je mjesto kojim prolaze svi zlonamjernici; tako u njoj više ne bi mjesta za gospodara koji bi mogao ući kao radnik i okopati je te posijati svoje sjeme. Naš je Gospodin Zloga opisao likovima ptica, jer Zli je odnio sjeme (usp. Mt 13, 19). Time je htio naznačiti da pouku koja je udijeljena srcu Zli ne uzima na silu. U slici koju nam daje zapravo se glas evanđelja stavlja na vrata ušiju kao žito na površinu zemlje koja nije u svoje krilo skrila ono što je na nju palo; doista, ptice ne mogu prodrijeti u zemlju u potrazi za sjemenom koje je zemlja skrila pod svoja krila.

A zasijani na tlo kamenito (Mt 13, 20); Bog koji je dobar tako očituje svoje milosrđe; koliko god tvrdoća zemlje ne bila radom

razmrvljena, on joj ipak nije uskratio sjemena. Ta zemlja predstavlja one koji se udaljuju od nauka našega Gospodina poput onih koji rekoše: "Tvrdi je to besjeda! Tko je može razumjeti?" (Iv 6, 60). I poput Jude; naime, on je slušao Učiteljevu riječ i djelovanjem njegovih čudesa procvjetao je, ali u trenutku kušnje postao je neplodan.

Trnovito tlo (usp. Mt 13, 22), premda je primilo sjemenje, svoju je snagu prepustilo kupini i drači. Drzovito bacajući svoje sjemenje na zemlju koja se opire radu, gospodar je iskazao svoju ljubav. Premda je prevladavala kupina, on je izobilno sijao svoje sjeme na zemlju da ne može imati izgovora...

Dobra i plodna zemlja (usp. Lk 8, 8) slika je duša koje djeluju po istini poput onih koji su pozvani te su sve napustili da bi slijedili Krista...

Unatoč jednodušno dobroj volji koja je s radošću primila sjeme dobara, dobra i plodna zemlja rađa različito, negdje "tridesetorostruko", negdje "šezdesetorostruko", negdje "stostruko"; svi dijelovi zemlje daju plod prema vlastitoj moći i u radosti, kao i oni koji su primili "pet talenata" i stekli su "deset, svatko prema svojoj sposobnosti" (usp. Mt 25, 14-30). Tko rađa "stostruko" kao da posjeduje savršenost izabranja; on je primio pečat smrti prikazane kao svjedočanstvo za Boga. Koji rađaju "šezdesetorostruko" to su oni koji su pozvani i koji su za svoga Boga vlastito tijelo predali bolnim mukama, ali nisu umrli za svoga Gospodina; ipak ostaju dobri sve do konca. "Tridesetorostruko" je svagdanja mjera dobre zemlje; to su oni koji su izabrani u zvanje učenika i na koje se nisu sručila progonstva; ipak su okrunjeni svojim dobrim djelima, upravo kao što je dobra zemlja okrunjena svojim plodom, ali nisu pozvani na mučeništvo ni na posvjedočenje svoje vjere.

(Efrem, *Diatessaron*, 11, 12-15; 17 sl)

2. ZAŠTO TOLIKO SJEMENA PROPADA?

Recite mi, zašto veći dio sjemenja propada? Zacijelo ne krivnjom sijača, nego zemlje koja sjemenje prima, tj. duše koja ne sluša. Zašto Isus izričito ne kaže da su lijenčine primili posijano zrnje, ali su ga prepustili pticama da ga pozobaju, da su ga bogataši ugušili, a oni koji žive u raskoši i u ispraznosti pustili ga da se osuši? Krist ih ne želi prežestoko ošinuti da ih ne baci

u očaj, nego razlaganje i primjenu prepušta savjesti svojih slušatelja. Uostalom, to se događa ne samo sjemenju, od kojeg jedan dio propada, nego će se dogoditi i s mrežom. Naime, mreža uhvati mnoge beskorisne ribe. Nesumnjivo Isus ovu prispodobu pripovijeda kako bi svoje učenike ohrabrio i poučio ih da i kad se većina onih koji budu primili božansku riječ izgubi, ne smiju zbog toga klonuti duhom. To isto se događa i Gospodinu; no, premda jasno predviđa što će se dogoditi, on zbog toga ne prestaje sijati.

No, reći ćete mi, kako je moguće da se sije u trnje, po kamenitu tlu i uz put? Odgovaram vam da bi bilo besmisleno da se radi o zemaljskoj sjetvi koju se obavlja na ovom svijetu: naprotiv, djelo je pohvalno, jer se radi o dušama i o božanskom nauku. Doista bi bio prekoren ratar koji bi sjeme tako rasipao. Ta kamenito tlo ne može postati dobra zemlja niti se put može promijeniti, a i trnje uvijek ostaje takvo. No u duhovnom redu nije tako. Stijene se mogu promijeniti i postati plodnom zemljom, ugažen put može ne biti više gažen i otvoren svim prolaznicima, nego postati plodonosnim poljem, a i trnje može nestati kako bi omogućilo da posijano sjeme raste i u svojoj slobodi donese plod. Kad bi te promjene bile nemoguće, Gospodin ne bi sijao. A ako se takva preobrazba nije dogodila u svima, krivnja nije sijačeva, nego onih koji ne htjedoše promijeniti život. Sijač je učinio ono što bijaše do njega; ali ako ljudi nisu odgovorili na njegovo djelo, nije odgovoran sijač koji je posvjedočio tako veliku ljubav prema ljudima.

Zapazite, molim vas, da put propasti nije samo jedan, nego ih je više različitih i međusobno dalekih. Jasno da su duše uspoređene s "putom" nemarni, mlaki i nebrižni. Oni pak predstavljeni "kamenitim tлом" jednostavno su slabi. Naime, Krist veli: *A zasijani na tlo kamenito - to je onaj koji čuvši Riječ, odmah je s radošću prima, ali kako u sebi nema korijena, nego je nestalan: kad zbog Riječi nastane nevolja ili progonstvo, odmah se pokoleba* (Mt 13, 20-21). A prije reče: *Kad netko sluša Riječ istine, ali je ne razumije, dolazi Zli te otima što mu je u srcu posijano. To je onaj uz put zasijan* (Mt 13, 19). Ipak nije isto zanemariti i pustiti da propadne božanski nauk kad nas nitko ne uznemiruje niti progoni i kad smo, naprotiv, izloženi kušnjama i napastima; a od ovih još su manje dostojni oprostjenja oni predstavljeni "trnjem".

Želimo li, dakle, izbjeći da nam se nešto slično dogodi, pokrijmo [kao zemlja] Božje riječi gorljivošću svoje duše i neprestanim spomenom svoga pamćenja. Ako se đavao trudi ugrabiti nam ga, o nama ovisi hoćemo li njegove napore učiniti uzaludnima. Ako se sjeme osuši, to se ne događa zbog pretjerane vrućine - Isus ne kaže da je vrućina to uzrokovala, nego činjenica da nema korijena. Nadalje, ako božanska riječ bude ugušena, to nije krivnja trnja, nego onih koji su ga pustili da naraste. Doista, moguće je, samo ako hoćeš, spriječiti rast tih loših izdanaka te se blagom služiti ispravno i korisno. Eto zašto Gospodin ne govori jednostavno o "svijetu", nego o "brigama ovoga svijeta" i ne osuđuje općenito bogatstvo, nego prokazuje "zavodljivost bogatstva". Ne optužujmo dakle stvari u sebi, nego svoje iskvarene namisli, svoju zlu volju.

(Ivan Zlatousti, *In Matth.* 44, 3 sl.)

XVI. NEDJELJA KROZ GODINU

Čitanja: Mudr 12, 13. 16-19

Rim 8, 26-27

Mt 13, 24-43

1. STALNA BUDNOST

I ovo pripada đavolskom sustavu koji se sastoji u miješanju zablude i laži s istinom tako da pod lijepo obojanom krinkom vjerodostojnosti zabluda može izgledati kao istina i lako može zateći i zavesti one koji se ne znaju oprijeti zavodjenju ili ne shvaćaju varke. Eto zašto Isus đavolje sjeme naziva "kukolj", a ne drugim imenom, jer ta je trava prividno veoma slična žitu. I odmah potom ukazuje nam na način kako đavao ostvaruje svoje podvale i kako zaskoči duše.

"*Dok su njegovi ljudi spavali*" (Mt 13, 25): ove riječi pokazuju pogibelj kojoj su izloženi oni odgovorni za duše, napose kojima je povjerena obrana polja; ipak, ne samo oni, nego i vjernici. Osim toga, Krist pojašnjuje da se zabluda pokazuje nakon što se utvrdi istina, što potvrđuje i iskustvo. Nakon prorokâ pojavide se lažni proroci, nakon apostolâ lažni apostoli, a nakon Krista Antikrist. Kad đavao ne bi vidio što mora oponašati ili kome mora namjestiti svoje zamke, ne bi znao kako nam naškoditi. Ali sad vidjevši

da Isusova božanska sjetva donosi stostruk, šezdesetorostruk i tridesetorostruk plod, okreće drugim putem; postavši svjestan da ne može iščupati ono što ima duboko korijenje, niti ga može ugušiti ni sasušiti, onda sijanjem svoga sjemena pokušava drugu prijevarnu zamku.

Upitat ćete me kakva je razlika između onih koji u ovoj prispodobi "spavaju" i onih koji su u prethodnoj prispodobi predstavljeni kao "zasijani uz put"? U slučaju onih koji su predstavljeni kao "zasijani uz put" sjeme je odmah odnio Zli koji mu nije dao vremena da pusti korijenja; dok je u onih koji "spavaju" zrnje pustilo korijenje pa davao onda mora djelovati domišljatim spletkarenjem. Krist to govori kako bi nas poučio da trajno bdijemo da, upozorava nas on, i kad biste uspjeli izbjeći štete kojima je izloženo sjemenje, još ne biste bili sigurni od drugih pogibeljnih nasrtaja. Kao što je tamo sjeme "uz put", ili "na kamenitu tlu", ili "u trnju" propalo, tako i ovdje propast može doći zbog spavanja; stoga smo dužni trajno bdjeti. Naime, Isus je također rekao da će se spasiti tko bude ustrajao do konca (usp. Mk 4, 33)...

Ali vi ćete reći: Kako je moguće ne spavati? Dakako, nije moguće, misli li se na tjelesno spavanje: ali moguće je ne upasti u usnulost volje. Zato i Pavao govoraše: "*Bdijte postojani u vjeri*" (1Kor 16, 13)...

Uočite, naprotiv, naklonu zauzetost slugu prema svome gospodaru. Oni bi već skočili i pošli počupati kukolj, makar tako ne bi radili primjereno ni svrhovito. To ipak pokazuje njihovu brigu za dobro sjeme i potvrđuje da njihov jedini cilj nije kažnjavanje neprijatelja - nije to najpreča potreba - nego spašavanje posijanog žita. Zato traže način za brzi popravak zla što ga je učinio davao. Pa ni to ne žele učiniti proizvoljno, naime, ne pripisuju sebi to pravo nego traže gospodarovo mišljenje i nalog. "*Hoćeš li, dakle, da odemo pa da ga pokupimo?*" (Mt 13, 28) - upitaše ga. Što odgovara gospodar? On im zabranjuje da to učine govoreći o opasnosti da skupljajući kukolj iščupaju i žito. Tako govori da spriječi ratove, ubojstva i proljevanje krvi.

(Ivan Zlatousti, *In Matth. 46, 1*)

2. LOGOS JE POSIJAO DOBRO SJEME

No, dok spavaju oni koji ne vrše zapovijedi Isusove koji veli: *“Bdijte i molite da ne padnete u napast”* (Mt 26, 41; Mk 14, 38; Lk 22, 40), đavao koji vreba u zasjedi (usp. 1Pt 5, 8) sije ono što se naziva kukoljom, izopačene nauke povrh onoga što neki nazivaju prirodnim mislima, povrh Logosova dobrog sjemenja. Prema takvu tumačenju polje bi označavalo cijeli svijet, a ne samo Crkvu Božju; naime, po svem je svijetu Sin Božji sijao dobro sjeme, a Zli je sijao kukolj (usp. Mt 13, 37-38), tj. izopačena učenja koja su zbog svoje štetnosti “kćeri Zloga”. No, neophodno će na koncu svijeta koji se naziva “svršetak vijeka” biti žetva, da anđeli Božji zaduženi za taj posao saberu sva zla učenja koja će se razviti u duši i predaju ih uništenju bacivši ih da se spale u onome što se naziva ognjem (usp. Mt 13, 40). Tako će “anđeli”, sluge Logosa, “iz svega kraljevstva” Kristova sabrati “sve sablazni” prisutne u dušama i namisli “koje proizvode bezbožnost” te će ih uništiti bacivši ih u “peć ognjenu” koja sažiže (usp. Mt 13, 41-42). Isto tako oni koji postanu svjesni, da su zbog spavanja u se primili sjeme Zloga, plakati će i bit će takoreći bijesni na same sebe. Zapravo, to je *“škrgut zubi”* (Mt 13, 42), i zbog toga je rečeno u Psalmima: *“zubima škripaju na mene”* (Ps 35, 16). Upravo će tada *“pravednici zasjati”*, ne toliko različito kao na početku, nego svi poput jedincatog *“sunca u kraljevstvu Oca svojega”* (Mt 13, 43).

(Origen, *In Matth.* 10, 2)

3. VJERA I PROPOVIJEDANJE

“Kraljevstvo je nebesko kao kad čovjek uze gorušičino zrno i posija ga na svojoj njivi. Ono je doduše najmanje od svega sjemenja, ali kad uzraste, veće je od svega povrća. Razvije se u stablo te dolaze ptice nebeske i gnijezde mu se po granama” (Mt 13, 31-32).

Čovjek koji sije na svojoj njivi, smatra većina, jest Spasitelj koji sije u dušama vjernika. Prema drugima taj što sije po svojoj njivi jest onaj tko sije u sama sebe, u vlastito srce. Pa tko je onda taj sijač, ako li ne naš um, naš duh koji, primajući zrnje propovijedanja i hraneći ga sokovima vjere, čini da ono na njivi njegova srca proklija? Propovijedanje evanđelja sastoji se od malenih po-

uka. Naviještajući sablazan križa, propovijedanje u početku ne predstavlja ostale istine osim one o Bogočovjeku i umrlom Bogu. Usporedi takav nauk s filozofskim teorijama, njihovim knjigama, njihovom sjajnom rječitošću, sa skladom riječi i vidjet ćeš koliko je sjeme evanđelja manje od svega toga drugog sjemenja. Ali to drugo kad raste, ne pokazuje da sadrži išta životnoga, išta gorućega, išta živa: mlohavo, mlitavo i gnjilo to sjemenje niče i razvija se u povrće, u trave koje se brzo suše i propadaju. Naprotiv, ovo propovijedanje koje je na početku izgledalo tako sićušno, kad je posijano u dušu vjernika, ili još bolje po svem svijetu, ne razvija se u povrće, nego izrasta u stablo, toliko da će ptice nebeske (u kojima trebamo razaznati duše vjernika, ili sile koje su u Božjoj službi) dolaziti i gnijezditi se na njegovim granama. Držim da su grane evanđeoskog drveta rođena iz gorušičina sjemena različite istine na kojima svaka ptica stoji i počiva.

Uzmimo i mi krila golubinja (usp. Ps 55, 7) da poletimo uvis i nastanimo se na granama ovoga drveta te si na njima načinimo gnijezda nauka i tako se bježeći od zemaljskih stvari približimo nebeskima. Mnogi čitajući kako je gorušičino zrno najmanje od sveg sjemenja te slušajući kako u evanđelju učenici kažu: "*Gospodine, uvećaj nam vjeru*" (Lk 17, 5) te kako im Spasitelj odgovara: "*Zaista kažem vam, budete li imali vjere kao što je gorušičino zrno pa kažete ovom brdu: 'premjesti se', ono će se premjestiti*" (usp. Lk 17, 6), predmnijevaju da se apostoli ograničavaju na traženje malene vjere, ili da Gospodin tim izrazom sumnja u njihovu malovjernost; dok apostol Pavao smatra golemom vjeru koju Gospodin uspoređuje s gorušičinim zrnom. Naime, Apostol veli: "*Kad bih imao svu vjeru da bih i gore premještao, a ljubavi ne bih imao - ništa sam*" (1Kor 13, 2). Da zaključim: djela koja se mogu učiniti s vjerom što je Gospodin uspoređuje s gorušičinim zrnom za apostola su plod koji proizlazi iz cjelovite vjere.

(Jeronim, *In Matth. II, 13, 31*)

4. VJERNICI - KVASAC U MNOŠTVU

"*Kraljevstvo je nebesko kao kad čovjek uze gorušičino zrno i posija ga na svojoj njiivi*" (Mt 13, 31). Budući da je Isus rekao kako će tri četvrtine sjemenja propasti, a da će se samo jedan dio spasiti i da će se u dijelu koji preostane obistinuti toliko teške štete, učenici su ga s pravom mogli pitati: Ta kakvi će i koliki

biti vjernici? Tada on otklanja njihov strah uvodeći ih u vjeru prisposodobom o gorušičinu zrnju i pokazujući im da će se propovijedanje radosne vijesti proširiti cijelom zemljom.

Zato poseže za slikom koja izvrsno predočuje tu istinu: *“Ono je doduše najmanje od svega sjemenja, ali kad uzraste, veće je od svega povrća. Razvije se u stablo te dolaze ptice nebeske i gnijezde mu se po granama”* (Mt 13, 32). Krist je htio predočiti znak, dokaz njihove veličine. Tako će - objašnjava on - biti i s propovijedanjem radosne vijesti. Doista, učenici bijahu najpriprostiji i najslabiji među ljudima, svima podložni: ali, kako u njima bijaše velika sila, njihovo se propovijedanje raširilo po svem svijetu...

“Kraljevstvo je nebesko kao kad žena uze kvasac i zamijesi ga u tri mjere brašna dok sve ne uskisne” (Mt 13, 33). Kao što kvasac svoju snagu širi po svem tijestu, tako i vi - hoće reći Isus - morate preobraziti cijeli svijet. Promotrite Spasiteljevu mudrost. On želi da se shvati ovo: kao što je nemoguće da se ne ostvare prirodne činjenice, tako će se nepogrješivo zbiti ono što sam nagovijestio. Nemojte mi govoriti kako ništa ne možete učiniti jer ste samo dvanaestorica u neizmjernu mnoštvu ljudi. Upravo će u tome zablistati vaša snaga, tj. kad budete usred svijeta i ne pobjegnute. Kao što kvasac sve uskisne kad ga se primakne brašnu, i to ne da ga se jednostavno primakne, nego ga se s njim pomiješa - Isus ne kaže da žena stavlja kvasac u brašno, nego da ga u nj skriva s njim ga miješajući - tako i vi, kad budete ubačeni i nađete se usred mnoštva koje vas sa svih strana napada, tada ćete ga pobijediti. I kao što se kvasac širi cijelim tijestom ne gubeći se, štoviše postupno sve tijesto preobražava u svoju bît, isto će se dogoditi s propovijedanjem evanđelja. Dakle, ne bojte se nevolja o kojima sam vam govorio. Te će zapreke biti vaša slava i sve ćete ih nadvladati.

U ovoj se prisposodobi govori o tri mjere brašna da se označi mnogo njega: znamo, naime, da se taj broj upotrebljava za veliku količinu. Ne čudite se što se, govoreći ljudima o kraljevstvu nebeskom, Isus služi usporedbama poput onih o gorušičinu zrnju i o kvascu. Obraća se neobrazovanim osobama i neznaalicama kojima su potrebne takve slike. Oni su toliko priprosti da i nakon što ih čuli, sve ove prisposodobe treba im dodatno pojasniti.

Dakle, gdje su djeca pogana? Neka vidjevši same činjenice uvide Kristovu moć. Neka ga priznaju i klanjaju mu se zbog ovoga dvostrukog razloga: on je nešto toliko nevjerojatno nagovijestio, a zatim to i ostvario. On je naime taj koji je kvascu dao sna-

gu. On je u mnoštvo ljudi umiješao one koji u nj vjeruju tako da drugima navješćuju nađu vjeru. Neka, dakle, nitko ne jadikuje zbog malog broja apostolâ, jer je velika snaga i moć evanđeoskog propovijedanja i ono što je jednom ukvasano preobražava se u kvasac za sve ostalo. Kao što iskra pavši na drva zapali ih postupno povećavajući plamen, koji potom zahvaća i ostala drva, tako je i s propovijedanjem. Ipak, Isus ovdje ne govori o vatri, nego o kvascu. Kako to? Zato što u prvom slučaju ne čini sve vatra, nego nešto dolazi i od drva koja gore; kod tijesta, pak, sam kvasac izvodi sav čin preobrazbe. Ako su dvanaestorica ukvasala čitavu zemlju, promislite kolika li mora biti naša zloća i naša tromost, ako danas, makar je nas kršćana toliko mnogo, nismo u stanju obratiti ostatak čovječanstva, a trebali bismo dostajati i postati kvasac za tisuću svjetova!

(Ivan Zlatousti, *In Matth.* 46, 2)

XVII. NEDJELJA KROZ GODINU

Čitanja: 1 Kr 3, 5, 7-12

Rim 8, 28-30

Mt 13, 44-52

1. EVANĐELJE CIJENITI VIŠE OD SVEGA

“Kraljevstvo je nebesko kao kad je blago skriveno na njivi: čovjek ga pronade, ponovno sakrije, sav radostan ode, proda sve što ima i kupi tu njivu. Nadalje, kraljevstvo je nebesko kao kad trgovac traga za lijepim biserjem: pronade jedan dragocjeni biser, ode, rasproda sve što ima i kupi ga” (Mt 13, 44-46). Kao što se dvije prispodobe o gorušičinu zrnu i o kvascu međusobno mnogo ne razlikuju, tako su međusobno slične i prispodobe o skrivenom blagu i o biseru: i jedna i druga daju nam na znanje da evanđelje moramo cijeliti i voljeti iznad svega. Prispodobe o kvascu i gorušičinu zrnu odnose se na snagu evanđelja i pokazuju da će ono potpuno pobijediti svijet. Posljednje pak dvije prispodobe ističu njegovu vrijednost i cijenu. Naime, evanđelje raste i širi se poput gorušičina stabla i nadmoćno je svijetu kao kvasac brašnu; s druge strane, evanđelje je dragocjeno poput bisera i poput blaga priskrbљуje beskrajne koristi i slavu.

Ovim dvjema posljednjim prisposodobama mi shvaćamo ne samo da je neophodno lišiti se svih drugih dobara kako bismo prigrlili evanđelje, nego da taj čin moramo izvršiti radosno. Tko se svega odriče mora biti uvjeren da je to dobitak, a ne gubitak. Zar ne vidiš kako je evanđelje poput blaga skriveno u svijetu i kako ono u sebi sadrži sva dobra? Ne vidiš li sve, ne možeš ga steći i nemaš li dušu koja ga traži istom revnošću i istim žarom kojima se traga za blagom, ne možeš ga naći. Neizostavno su potrebna dva uvjeta: čuvati se svega što je zemaljsko i biti budan. *“Kraljevstvo je nebesko”* - veli Isus - *“kao kad trgovac traga za lijepim biserjem: pronađe jedan dragocjeni biser, ode, rasproda sve što ima i kupi ga”* (Mt 13, 45-46). Doista, jedna je istina i nije moguće dijeliti je na više dijelova. Pa kao što onaj tko ima biser zna da je bogat, ali njegovo bogatstvo često promiče očima drugih jer ga on drži u ruci - ne radi se ovdje o materijalnoj težini ni veličini - isto se događa s Evanđeljem: oni koji ga posjeduju znaju da su bogati, dok onaj tko ne vjeruje, ne poznavajući ovo blago, ne pozna ni naše bogatstvo.

Ipak, kako bi se izbjeglo da se ljudi pouzdaju samo u evanđeosko propovijedanje i da smatraju kako je za spasenje dovoljna sama vjera, Gospodin dodaje i drugu prisposodobu punu grozote. Koju? Prisposodobu o mreži. *“Isto tako kraljevstvo je nebesko kao kad mreža bačena u more zahvati svakovrsne ribe. Kad se napuni, izvuku je na obalu, sjednu i skupe dobre u posude, a loše izbace”* (Mt 13, 47-48). U čemu se ova prisposoba razlikuje od one o kukolju? Zapravo i tamo se neki ljudi spašavaju, dok drugi bivaju osuđeni. Ipak u prisposobi o kukolju ljudi propadaju jer slijede krivovjerne nauke, a još prije ovoga jer ne slušaju Božje riječi; dok oni predstavljeni lošim ribama bivaju osuđeni zbog svoga izopačenog života. Oni su nedvojbeno najbjedniji od svijeta jer, nakon što su spoznali istinu i bili zahvaćeni ovom duhovnom mrežom, ni tako se nisu znali spasiti.

(Ivan Zlatousti, *In Matth. 47, 2*)

2. PRISPODOBA O MREŽI

U ovome izopačenom svijetu, u ovim zlim danima, Crkva se preko sadašnjeg poniženja sprema za buduću slavu, a odgaja se ubodima straha, trpljenjima boli, nevoljama napora i pogibeljima kušnja, radujući se jedino u nadi, kad se zdravo raduje; i

mnogi se opaki miješaju s dobrima. I jedni i drugi bivaju zahvaćeni kao mrežom o kojoj govori Evanđelje (usp. Mt 13, 47-50) te ovim svijetom kao morem svi zajedno putuju okruženi mrežama dok se ne prispije do obale, gdje se zle odvaja od dobrih, da u dobrima kao u svom hramu "*Bog bude sve u svima*" (1Kor 15, 28). Stoga sada prepoznajemo kako se ispunjaju riječi onoga koji je u psalmu govorio i rekao: "*Naviještah i kazivah; odveć ih je da bi se mogli nabrojiti*" (Ps 40, 6). A to se sada i događa, otkad je Isus prvo na usta svojega preteče [Ivana], a zatim svojim vlastitim ustima navijestio govoreći: "*Obratite se jer približilo se kraljevstvo nebesko*" (Mt 3, 2).

(Augustin, *De civit. Dei*, 18, 49)

3. DRAGOCJENI BISER I LJUBAV

Ako se sjećate već smo baš na početku čitanja ove poslanice ustvrdili kako se ništa toliko ne preporučuje kao ljubav. Iako se Ivan bavi sad ovom, sad onom temom, uvijek se vraća na ovu točku želeći s dužnošću ljubavi povezati sve što je izložio. Pogledajmo ne čini li i ovdje tako. Obrati pozornost na ove riječi: "*Tko god je rođen od Boga, ne čini grijeha*" (1Iv 3, 9). Pitamo se o kakvu se grijehu radi; zacijelo ne o bilo kojem grijehu jer bismo bili u proturječju s drugim odlomkom gdje veli: "*Reknemo li da grijeha nemamo, sami sebe varamo i istine nema u nama*" (1Iv 1, 8). O da nam hoće reći na kakav grijeh misli, da nas pouči, da ne izgledam nepromišljen kad tvrdim kako je to povreda ljubavi, kao što se može razabrati iz samih njegovih prethodnih riječi: "*Tko mrzi brata svojega, u tami je, u tami hodi i ne zna kamo ide jer mu tama zaslijepi oči*" (1Iv 2, 11). Možda je dao dodatna tumačenja izričito tvrdeći kako se radi o ljubavi. Vidite da svi ovi različiti načini izražavanja vode istom zaključku. "*Tko god je rođen od Boga, ne čini grijeha jer njegovo sjeme ostaje u njemu*". Božje je sjeme riječ Božja zbog čega Apostol može reći: "*Po evanđelju ja vas rodih*" (1Kor 4, 15). *Taj čovjek ne može griješiti jer je rođen od Boga*. No, neka nam Apostol kaže u kojem smislu ne može griješiti. "*Po ovom se raspoznaju djeca Božja i djeca đavolska: tko god ne čini pravde i tko ne ljubi brata, nije od Boga*" (1Iv 3, 10). Zacijelo je već jasno zašto kaže: "*Tko ne ljubi brata svoga*". Dakle, samo ljubav razlikuje Božju djecu od djece đavolske. Kad bi se svi znamenovali križem, kad bi odgovali amen i

svi pjevali Aleluja; kad bi svi primili krštenje i ušli u crkve, kad bi dali sagraditi zidine bazilika, ostaje činjenica da samo ljubav razlikuje Božju djecu od djece đavlove. Koji imaju ljubavi rođeni su od Boga, oni koji je nemaju nisu od Boga rođeni. To je važan razlikovni kriterij. Kad bi sve imao, a nedostajalo ti samo to jedno, ništa ti ne bi vrijedilo ono što imaš; ako pak nemaš drugoga, ali posjeduješ ovo [=ljubav], ispunio si Zakon. “*Tko drugoga ljubi*”, veli Apostol, “*ispunio je Zakon; punina dakle Zakona jest ljubav*” (Rim 13, 8. 10). Ljubav je, po mom mišljenju, dragocjeni biser, što ga je našao i kupio onaj trgovac iz evanđelja, koji je, da bi to učinio, prodao sve što je posjedovao (usp. Mt 13, 46). Ljubav je onaj dragocjeni biser, bez kojeg ti ništa ne će vrijediti što god posjedovao; ako naprotiv imaš samo ljubav, bit će ti dovoljna samo ona. Sada gledaš u vjeri, ali jednog ćeš dana gledati izravno. Ako do sada ljubimo Gospodina kojeg ne vidimo, kako li ćemo ga ljubiti kad ga budemo izravno gledali? No, gdje trebamo iskazivati tu svoju ljubav? Na polju bratske ljubavi. Mogao bi mi reći da nikad nisi vidio Boga; nikad mi ne ćeš moći reći da nisi vidio ljude. Ljubi, dakle, svoga brata. Budeš li ljubio brata kojeg vidiš, moći ćeš istodobno vidjeti Boga, jer ćeš vidjeti samu ljubav, a u ljubavi se nalazi Bog.

(Augustin, *In Ioan. Ep.*, 5, 7)

XVIII. NEDJELJA KROZ GODINU

Čitanja: Iz 55, 1-3

Rim 8, 35. 37-39

Mt 14, 13-21

1. ISUS NASTOJI POVEĆATI VJERU UČENIKA

“*Uvečer mu pristupe učenici pa mu reknu: ‘Pust je ovo kraj i već je kasno. Otpusti dakle svijet: neka odu po selima kupiti hrane’*” (Mt 14, 15).

Dakako, Isus je već prije iscijelio mnoge bolesnike; ipak unatoč tome, učenici ne mogu predvidjeti čudo umnoženja kruhova; još su u svojoj vjeri slabi.

No, uočite Učiteljevu mudrost, divite se kako ih poziva i postupno privodi vjeri. Ne izjavljuje odmah: Ja ću dati hrane, jer to im ne bi izgledalo prihvatljivo, nego: “*Ne treba da idu, dajte*

im vi jesti" (Mt 14, 16). Čak ne kaže ni: ja ću im dati, nego "dajte im vi".

Učenici ga ipak još uvijek smatraju samo čovjekom, pa se čak ni na ove riječi ne uzdižu, nego nastavljaju s Isusom govoriti kao da je doista samo čovjek, prigovarajući mu: "*Nemamo ovdje ništa osim pet kruhova i dvije ribe*" (Mt 14, 17). Marko ovdje izvješćuje kako učenici nisu razumjeli što im je Isus rekao, budući da im srce bijaše otvrdnulo (usp. Mk 8, 17).

Dakle, budući da se još povlače po zemlji svojim ljudskim mislima, Krist osobno intervenira i zapovijeda: "*Donesite mi ih ovamo*" (Mt 14, 18): ako je to pusto mjesto, onaj ovdje prisutni hrani svu zemlju; ako je ura već prošla, sad vam govori onaj koji nije podložan ni satima ni vremenu... "*I zapovjedi da mnoštvo posjeda po travi. On uze pet kruhova i dvije ribe, pogleda na nebo, izreče blagoslov pa razlomi i dade kruhove učenicima, a učenici mnoštvu*" (Mt 14, 19-20).

Zašto Isus k nebu podiže oči i izgovara blagoslov? Kako bi oni vjerovali da je on poslan od Oca i da je jednak Ocu. Ipak, kao da su potvrde ovih dviju istina međusobno proturječne i u sukobu. Isus pokazuje da je jednak Ocu sve čineći svojom osobnom vlašću. S druge strane ne mogu vjerovati da je poslan od Oca, ako ne djeluje potpuno ponizno, svako svoje djelo pripisujući Ocu i zazivajući ga kad mu je valjalo učiniti čudesa. Krist se stoga ne ponaša na ovaj ili na onaj način, da bi se obje ove stvarnosti jednako potvrdile. Tako sad čudesa čini s punom ovlašću, sad pak prethodno moli Oca. Kako bi se izbjeglo da ova činjenica izgleda kao proturječje, kad čini manje velika čuda oči upravlja prema nebu; dok kad čini izvanredna čudesa djeluje potpuno svojom vlašću. Na taj način poučava da ako u manje zadivljujućim čudesima pogled upravlja prema nebu, to nije da od drugih pozajmi svoju moć, nego jer želi proslaviti Oca. Tako kad oprašta grijehe, otvara vrata raja dajući da u nj uđe razbojnik, dokida zakon, uskrisuje nebrojene pokojnike, smiruje oluju na moru, objavljuje najintimnije ljudske tajne, iscjeljuje slijepca od rođenja, djela koja su isključivo Božja, uopće ne moli; kad se pak sprema umnožiti kruhove, čudo znatno manje izvanredno od svih spomenutih, tada oči podiže prema nebu. Istodobno on želi pokazati ovo što vam rekoh i poučiti da nikad ne smijemo jesti, a da prethodno ne zahvalimo Bogu koji nam jelo provida.

(Ivan Zlatousti, *In Matth.* 49, 1 sl)

2. UČENICI ŽELE DA ISUS OTPUSTI MNOŠTVO

“Uvečer mu pristupe učenici” (Mt 14, 15), tj. na svršetku vijeka u trenutku kad se s pravom može reći da je “posljednji čas” (1Iv 2, 18), onaj o kojem je riječ u Ivanovoj poslanici; oni još ne shvaćaju ono što se Logos spremao učiniti pa mu rekoše “*pust je ovo kraj*” (Mt 14, 15) jer su ustanovili da mnoštvu nedostaje vjere i božanske riječi. Dodaše da je “*već kasno*” (isto), kao da je prošlo povoljno vrijeme vjere i prorokâ. Možda su tako govorili jer su se izražavali duhovno, budući da je Ivan već bio pogubljen te da su Zakon i proroci koji su vrijedili do Ivana (usp. Lk 16, 16) dokončani. Već je, dakle, kasno, rekoše, a ovdje nema hrane, jer za nju koja je učinila da se oni koji su je slijedili u pustinju podlože Zakonu i prorocima [mana] više nije povoljno vrijeme. A učenici dodaju: “*Otpusti ih, dakle*” (isto) da ako više nije moguće priskrbiti si hranu u gradovima, svatko nabavi što god za jelo u selima, prezrenijim mjestima. Učenici tako govorahu jer nisu znali da, nakon dokidanja slova Zakona i dokončanja prorokâ, mnoštvo bijaše pred otkrićem izvanredne i nove hrane. A glede Isusa razaberi ono što gotovo vičući posve jasno odgovara učenicima: Vi baš mislite da će, ako ode od mene ovo brojno mnoštvo potrebno hrane, naći je u selima prije nego kod mene, i u ljudskim, ne toliko gradskim koliko seoskim naseljima prije nego da ostane sa mnom. A ja vam kažem da ono za što vi mislite da im treba, njima uopće ne treba i ne trebaju nikamo ići; no, ono što im, prema vašem mišljenju uopće ne treba, tj. ja - vidjevši da mislite kako sam nesposoban nahraniti ih - to je ono što im je, protivno vašem očekivanju, potrebno. Dakle, budući da sam vas svojom poukom osposobio dati duhovnu hranu onima kojima je potrebna, na vama je da mnoštvu koje me je pratilo dadete jelo (usp. Mt 14, 16): doista, budući da ste je primili od mene, vi imate moć nahraniti mnoštvo, i da ste vodili računa, shvatili biste kako ih mnogo više mogu ja nahraniti pa ne biste govorili: “*Otpusti dakle svijet: neka odu po selima kupiti hrane*” (Mt 14, 15).

(Origen, *In Matthe.* 11, 1)

3. POTRAGA ZA KRISTOM U PUSTINJI

Zapazi kome se dijeli. Ne besposličarima, ne onima što borave u gradovima, tj. u sinagogi ili koji su okruženi svjetovnim častima, nego onima koji Krista traže u pustinji; upravo one kojima nije dosadan Krist prihvaća i Božja Riječ s njima razgovara ne o zemaljskim pitanjima nego o Kraljevstvu nebeskom. Pa ako neki na sebi imaju rane kakve tjelesne patnje, on im rado udjeljuje svoj lijek.

Bijaše, dakle, razumljivo da on duhovnom hranom od izgladnelosti spasi one kojima je iscijelio boli njihovih rana. Stoga nitko ne prima Kristove hrane, ako prethodno nije ozdravljen i oni koji su pozvani na večeru prethodno su tim pozivom izliječeni. Ako je netko bio hrom, da bi došao, postiže sposobnost hodaanja; je li netko bio bez očinjega vida, dakako, ne bi mogao ući u Gospodnji dom, a da mu nije bio povraćen vid.

Stoga se posvuda poštuje uređeni tijek otajstva: prvo se osigurava lijek ranama po oprostjenju grijeha, zatim se izobilno daje jelo nebeskog stola, premda ovo mnoštvo još nije nasićeno hranjivijim jelom niti su ona srca, još gladna postojane vjere, hranjena Kristovim Tijelom i Krvlju.

(Ambrozije, *In Luc.* 6, 69-71)

3. ISUSOVA SUĆUT

U evanđeoskim riječima uvijek je slovo povezano s duhom, pa ako ti se neka pojedinost na prvi pogled čini bez topline, dirneš li je, vidjet ćeš kako žeže. Gospodin bijaše u pustinji i mnoštvo ga je slijedilo ostavivši svoje gradove, tj. svoje stare navike i razna svoja vjerovanja. Činjenica da Isus silazi s lađe označuje da je mnoštvo zacijelo htjelo ići k njemu, ali nije imalo potrebne snage da to izvede; stoga Spasitelj silazi s mjesta gdje je bio i ide im ususret na isti način na koji u drugoj prisposobi otac trči ususret raskajanom sinu (usp. Lk 15, 20). Vidjevši mnoštvo, sažali se te izliječi bolesnike kako bi iskrenu i punu vjeru odmah nagradio.

(Jeronim, *In Matth.* II, 14, 14)

XIX. NEDJELJA KROZ GODINU

Čitanja: 1Kr 19, 9a. 11-13a

Rim 9, 1-5

Mt 14, 22-23

1. ZAŠTO SE ISUS POVLAČI U GORU

S druge strane, kad čini velika čudesa on je običavao otpustiti mnoštvo pa i učenike kako bi nas poučio da nipošto ne tražimo ljudske slave i da se ne povodimo za svjetinom. Riječ "prisili" koju evanđelist upotrebljava označava silnu želju učenika da budu u Isusovoj blizini. Isus ih, dakle, šalje s obrazloženjem da on mora otpustiti mnoštvo, ali razlog je zapravo što se želi povući na goru. Gospodin se tako ponaša da nam pruži novu pouku: ne smijemo stalno biti usred mnoštva, niti s druge strane smijemo uvijek od njega bježati; naprotiv, oboje moramo činiti na korist, zamjenjujući jedno s drugim već prema potrebi i primjerenosti.

Zašto se Isus penje na goru? Da nas pouči kako su pustinja i osama pogodni kad trebamo moliti Boga. Doista, zbog toga se on često povlači na osamljena mjesta i tamo noći provodi u molitvi navodeći tako i nas da za svoje molitve tražimo mirnije i vrijeme i mjesto. Uistinu, osama je majka spokoja, ona je mirna luka koja nas štiti od svakog meteža. Eto zašto se Isus penje na goru. Njegovi su učenici, naprotiv, ponovno zahvaćeni valovima i moraju podnositi silovitu oluju poput one prethodne. No, tada Gospodin bijaše s njima u barci, dok su ovdje sami i daleko od Učitelja. On ih naime želi blago voditi i navesti da malo pomalo napreduju prema važnijim iskustvima; na osobit način želi da odvažno podnose sve što im se bude događalo. Kad su upadali u prvu pogibelj, on bijaše nazočan makar je spavao i mogao ih je odmah utješiti i ohrabriti. Sada, pak, da ih nauči većoj izdržljivosti ne ostaje s njima, nego se od njih odvaja dopuštajući da se nasred mora raspali silna oluja tako da je izgledalo kako nitkuda nema nade ni spasa. I cijelu ih noć ostavlja valovima na milost i nemilost želeći, kako mislim, razbuditi njihovo otvrdlo srce. Naime, to je bio učinak straha koji je osim oluje povećavala i noć sa svojom tminom. Zapravo, Gospodin osim toga žestokoga i dubokog straha hoće u svojim učenicima pobuditi veću želju i trajno sjećanje na njega: zato im se nije odmah pokazao.

“O četvrtoj noćnoj straži dođe on k njima hodeći po moru” (Mt 14, 25): htjede ih naučiti da ne traže da odmah budu oslobođeni od teškoća, nego da zbivanja hrabro podnose.

Ali kad je izgledalo da su izvan pogibli, evo iznova su obuzeti strahom. “A učenici ugledavši ga kako hodi po moru, prestrašeni rekoše: “Utvara!” I od straha kriknuše” (Mt 14, 26). Bog uvijek tako djeluje: kad se sprema osloboditi nas od strašnih kušnja, daje da se pojave druge još teže i strašnije. Tako se događa i ovom prigodom. Pored oluje Učiteljevo ukazanje još više uznemiruje učenike. Ali ni sada Isus ne otklanja nejasnoću niti se odmah objavljuje jer ih ovim stalnim slijedom kuđnjâ želi pripremiti na podnošenje drugih borbâ te ih očvrnuti da budu strpljivi i postojani.

Tako je Bog postupao s Jobom. Naime, kad se spremao osloboditi ga kušnje, dopustio je da konac njegovih patnja bude teži od njihova početka: ne zbog smrti djece ni zbog ženinih jadikovkâ i napastovanja, nego zbog napadanja njegovih vlastitih ukućana i prijatelja. Kad je Bog odlučio Jakova izbaviti iz bijede koju je trpio u tuđinskoj zemlji, dopustio je da ga obuzme još veći strah: naime, tast mu je prijetio smrću (usp. Post 31, 1-23), a nakon njega brat koji ga je u zavičaju čekao izložio ga je krajnjoj pogibli (usp. Post 32, 7-12). Budući da pravedni ne mogu biti kušani dugo, na završetku njihovih borba u želji da iz toga izvuku što veću nagradu Bog dodaje druge kušnje. Na isti način postupao je s Abrahamom, nametnuvši mu kao posljednju kušnju žrtvovanje sina (usp. Post 22, 1). Tako i najnepodnošljivije kušnje postaju podnošljive: naime, kad dođu do granice podnošljivosti odmah slijedi oslobođenje. Tako ovdje s apostolima postupa Krist. Objavljuje im se tek nakon što su kriknuli. Pa što je bio veći strah koji ih je obuzeo, to se više raduju vidjevši ga.

“Isus im odmah progovori: “Hrabro samo! Ja sam! Ne bojte se!” (Mt 14, 27). Ove riječi potpuno raspršuju njihov strah i vraćaju im pouzdanje. Budući da ga oni zbog ovog njegova izvanredna načina hodanja po valovima i zbog noćne tame ne mogu prepoznati vidom, on se daje prepoznati po glasu.

No, što sada čini Petar koji je uvijek revan i uvijek ispred ostalih? Petar mu odgovori: “Gospodine, ako si ti, zapovjedi mi da dođem k tebi po vodi!” (Mt 14, 28). Ne kaže mu: zamoli, ili zatraži, nego “zapovjedi mi”. Vidite kakva je to gorljivost? Koja vjera! Dakako, mnogo puta on se izlaže pogibli jer prevršuje mjeru, a zapravo i ovdje traži nešto veoma veliko: ipak to čini samo

iz ljubavi, a ne zbog ispraznosti. Eto, zašto ne kaže jednostavno: zapovjedi mi da hodam po vodi, nego "zapovjedi mi da dođem k tebi". Uistinu nitko nije toliko ljubio Isusa kao on. Isto će učiniti nakon Spasiteljeva uskrsnuća. Tada, ne će čekati kako bi na grob išao s ostalima nego će otrčati prije njih. Time on pokazuje ne samo svoju ljubav, nego i svoju vjeru. Petar ne samo da vjeruje kako Isus može hodati po vodi, nego da može dati da i drugi tako hodaju: zato se želi odmah njemu približiti.

"A on mu reče: "Dođi!" I Petar siđe s lađe te, hodeći po vodi, pođe k Isusu. Ali kad spazi vjetar, poplaši se, počne tonuti te krikne: "Gospodine, spasi me!" Isus odmah pruži ruku, dohvati ga i kaže mu: "Malovjerni, zašto si posumnjao?" (Mt 14, 29-31).

Ovo je čudo izvanrednije od čuda smirivanja oluje i zato ga Gospodin čini nakon onoga. U onom prvom pokazao je da zapovijeda moru; ovdje čini mnogo dojmljivije čudo. Onda je naložio da ga slušaju vjetrovi; sada hoda po vodi i daje drugome da čini to isto. Da je u vrijeme prvog čuda Petru naložio da hoda po vodi, apostol ne bi bio jednako spreman i odlučan jer još nije imao tolike vjere.

No, zašto sada Isus udovoljava Petrovu zahtjevu? Zato jer da mu je odgovorio: Ne možeš, zbog svoje gorljivosti apostol bi navaljivao. Isus ga, dakle, uvjerava putem iskustva tako da ubuduće bude umjereniji. Ali ni tako Petar nije zadovoljan. Kad je, dakle, skočio izvan lađe, odmah je bio zahvaćen valovima jer se bojao.

Kad je, dakle, skočio iz lađe, Petar je išao prema Isusu sretan ne toliko što hoda po vodi, koliko što ide prema njemu. Ali pošto je izvršio ono što bijaše teže, apostol je bio izložen manjoj pogibli, tj. udaru vjetra, a ne silini mora. Takva je ljudska narav: često nakon što pobijedi u većim kušnjama, u manjima padne.

Dok je još prožet strahom od oluje, ima hrabrosti skočiti u vodu, a odmah potom ne može podnijeti silovit udar vjetra, premda je bio blizu Isusu. Naime, ništa ne koristi biti blizu Spasitelju, ako mu nismo bliski vjerom.

Ali zašto u ovom slučaju Gospodin ne zapovijeda vjetrovima da prestanu puhati, nego naprotiv pruža ruku da prihvati i pri drži Petra? Jer je bila potrebna njegova vjera. Kad prestanemo činiti svoj dio, i Bog nam prestaje pomagati. Kako bi, dakle, počuo svog apostola da nije silina vjetra, nego nedostatak njegove vjere to što ga potapa, Isus mu veli: "Malovjerni, zašto si posumnjao?" Da mu vjera nije oslabila, lako bi odolio i vjetru. Kušnja

se sastoji u činjenici da Gospodin i nakon što je Petra uhvatio za ruku, pušta vjetar da nastavi puhati svom svojom silinom da bi pokazao kako mu on nipošto ne može naškoditi kad je njegova vjera čvrsta. I kao što majka svojim krilima podržava i vraća u gnijezdo ptića koji izašavši prije vremena pada na zemlju, tako i Krist čini s Petrom.

“Kad uđoše u lađu, utihnu vjetar” (Mt 14, 32)

Kad je nakon prve oluje došla utiha, apostoli se pitaše: *“Tko je taj da mu se i vjetrovi i more pokoravaju”* (Mt 8, 27). No, sada se više tako ne pitaju, nego *“oni na lađi poklone mu se ničice govoreći: “Uistinu, ti si Sin Božji!”*

(Ivan Zlatousti, *In Matth.* 49, 3; 50, 1-2)

XX. NEDJELJA KROZ GODINU

Čitanja: Iz 56, 1. 6-7

Rim 11, 13-15. 29-32

Mt 15, 21-28

1. USTRAJATI U MOLITVI POPUT KANANEJKE

U odlomku svetog evanđelja koje upravo pročitamo, predraga braćo, čuli smo o velikoj vjeri, strpljivosti, postojanosti i poniznosti jedne žene. Pobožnost njezina srca tim je dostojnija divljenja što je kao poganka bila posve odijeljena od nauka sadržana u božanskim riječima, pa ipak nije bila bez krepostiju koje te riječi propovijedaju. Naime, njezina vjera bijaše uistinu savršena... Ima i krepost strpljivosti u ne maloj mjeri ona koja, makar joj Gospodin nije odgovorio na njezinu prvu zamolbu, uopće ne prestaje moliti ga, nego s većim navaljivanjem nastavlja prositi pomoć njegove samilosti...

“O ženo! Velika je vjera tvoja! Neka ti bude kako želiš” (Mt 15, 28). Da, uistinu je imala veliku vjeru ona koja makar nije poznavala drevna čudesa, zapovijedi ni obećanja prorokâ, kao ni one novije samoga Gospodina, unatoč činjenici da se i on prema njoj toliko puta odnosio nehajno, ustraje u molitvama; i ne prestaje prošnjama poticati onoga koji je znao biti tako velik Spasitelj i tako širio glas o sebi. Zbog toga je njezina molba zadobila veliki učinak, budući da je na Gospodnje riječi *“neka ti*

bude kako želiš” otada njezina kći ozdravila... Ako je nekome od nas savjest okaljana pohlepom, napadajem [strasti], taštinom, prijezirom, srdžbom ili zavišću te svim drugim porocima, to je kao da ima kćer koju zlostavlja davao i za čije se ozdravljenje može prošnjom uteći Gospodinu... Podložan s dužnom poniznošću neka se nitko ne smatra dostojnim zajedništva s ovcama Izraelovim, tj. s čistim dušama, nego da mora podnijeti suočenje i neka se smatra nedostojnim nebeskih darova. Ipak, neka zbog očajanja ne prestaje ustrajno moliti, nego neka se sigurna duha pouzdaje u dobrotu najvišeg darovatelja: jer onaj koji je razbojnika mogao učiniti svjedokom, progonitelja apostolom, carinika evanđelistom, kamenje Abrahamovom djecom, baš on može i nečasno biće kao što je pas preobraziti u ovcu Izraelova stada.

(Beda Časni, *Hom.* 1, 19)

2. MOLITVA JE UČINKOVITA AKO JE PLOD OBRAĆENJA

Nemojmo dokono čekati pomoć drugih. Dakako, molitve svetih veoma su učinkovite, ali samo kad mi promijenimo svoje ponašanje i postanemo bolji. Mojsije koji je od božanske srdžbe spasio brata i čak šesto tisuća ljudi, nije uspio spasiti svoju sestru premda je njezin grijeh bio manji od grijeha drugih: ona je, naime, mrmljala protiv Mojsija, dok krivnja drugih bijaše bezbožnost protiv samoga Boga. No, prepuštam vam razmišljanje o tom pitanju, a ja ću nastojati objasniti i razriješiti drugo još teže. Naime, zašto bismo duljili govoreći o sestri, kad ni sam Mojsije, vođa izabranog naroda, nije mogao dobiti ono što je želio? Zapravo, nakon što je podnio nebrojene kazne i tegobe i nakon što je kroz četrdeset godina vodio židovski narod, nije mu bilo dopušteno ući u toliko puta obećanu zemlju. Što je tomu bilo uzrok? Ta milost ne bi bila korisna, štoviše priskrbila bi veliku štetu i mogla bi uzrokovati propast i nesreću mnogih Židova. Naime, nakon što su otišli iz Egipta, napustili su Boga i slijedili Mojsija sve pripisujući njemu; da ih je on uveo u obećanu zemlju, tko zna kakvoj bi se bezbožnosti ponovno predali. Zbog toga je Mojsijev grob ostao zauvijek skriven i nepoznat (usp. Pnz 34, 6). Glede Samuela, premda je često spašavao Izraela, od Božje srdžbe nije mogao spasiti Šaula (usp. 1Sam 16, 1). Jeremija sa svoje strane nije mogao Židove osloboditi, ali kao prorok spasio je mnoge druge.. Danijel je mogao od smrti spasiti babilonske

mudrace, ali nije mogao vlastiti narod osloboditi iz ropstva (usp. Dn 2). Uostalom, vidimo kako se u evanđeljima istom čovjeku dogodilo dvoje: onaj što se uspio jednom iskupiti, u drugoj prilici to nije mogao. Onaj što je dugovao deset tisuća talenata moleći je zadobio otpuštenje duga, ali malo nakon toga to isto nije mogao ishoditi. Naprotiv, onaj koji najprije bijaše izgubljen, kasnije se spasio. Tko je taj? Radi se o onom izgubljenom sinu koji se, nakon što je spiskao očevo imanje, vratio njemu i dobio oprostnje (usp. Lk 15, 30). Naime, ako smo lijeni i nemarni, ni drugi nam ne će moći pomoći: ali ako bdijemo nad samima sobom, sami ćemo sebi pomoći i to ćemo učiniti mnogo bolje nego što bi to mogli učiniti drugi. Bog više voli svoju milost udijeliti izravno nama, nego drugima za nas, jer revnost kojom nastojimo otkloniti njegov gnjev potiče nas da djelujemo s pouzdanjem i da postanemo bolji nego što jesmo. Zbog toga je Gospodin bio milosrdan s Kananejkom, tako je spasio Magdalenu i razbojnika, a da se nikakav posrednik nije za njih založio.

(Ivan Zlatousti, *In Matth.* 5, 4)

3. MOLITI S POUZDANJEM U GOSPODINA

Otkloni od sebe svaku sumnju i ni časa ne oklijevaj od Gospodina tražiti milost sam sebi govoreći: Kako išta mogu od Gospodina tražiti i dobiti, kad sam toliko protiv njega griješio? Ne misli na to, nego mu se svim srcem obrati i moli ga bez oklijevanja; doživjet ćeš njegovo veliko milosrđe. Bog nije kao ljudi koji gaje zlopamćenje: on zaboravlja uvrede i pun je sućuti prema svome stvorenju.

Prvo, dakle, očisti svoje srce od svih ispraznosti ovoga svijeta i svih grijeha koje smo naveli, onda moli Gospodina i sve ćeš dobiti. Bit ćeš uslišan u svakoj svojoj molitvi budeš li iskao bez kolebanja. Budeš li, pak, u svome srcu oklijevao, ne ćeš postići ništa od onoga što tražiš. Tko moleći Boga sumnja, on je jedan od onih neodlučnih koji baš ništa ne dobivaju; tko je, naprotiv, savršene vjere, sve traži uzdajući se u Gospodina i sve dobiva jer moli bez sumnje i oklijevanja. Svaki neodlučni i mlaki čovjek, ne učini li pokoru, teško će zadobiti život.

Očisti svoje srce od svakog traga sumnje, odjeni se snažnom vjerom, budi siguran da ćeš od Boga dobiti sve što zatražiš. Ako se potom dogodi da, nakon što si od Gospodina zaiskao neku

milost pa on kasni da te usliša, nemoj se obeshrabriti zato što nisi odmah dobio ono što si tražio: ovo kašnjenje u postizanju tražene milosti ili je kušnja ili je posljedica neke tvoje krivice za koju ne znaš. Stoga neprestano Bogu upravljaj svoju intimnu molbu i bit ćeš uslišan, a ako se, pak, obeshrabriš i počneš sumnjati, sama sebe okrivi, a ne onoga koji je spreman sve ti udijeliti.

Čuvaj se sumnje! Ona je glupa i štetna te mnoge odalečuje od vjere makar bili prilično uvjereni i snažni. Ta je sumnja, brate, od đavla i čini mnogo zla među Božjim slugama. Prezri je, dakle, i ukroti u svemu svom djelovanju, stavljajući na se oklop svete i snažne vjere, jer vjera sve obećava i sve izvršava; sumnja, naprotiv, zbog nepouzdanja u se ne uspijeva u nijednom poduzetom djelu.

Vidi, dakle, da vjera dolazi odozgo, od Gospodina i ima veliku moć, dok je sumnja zemaljski duh koji dolazi od đavla i nema prave snage. Ti, dakle, služi vjeri koja je uistinu učinkovita i drži se daleko od sumnje koja je bez učinka. Tako ćeš živjeti u Bogu; i svi koji tako razmišljaju živjet će u Bogu.

(Herma, Pastir, *Zapovijed IX*)

4. MOLITI SE MORA SVIM SRCEM

Kada, dakle, predraga braćo, molimo, moramo biti budni i svim srcem potpuno pozorni na molitve. Daleko od nas svaka tjelesna i svjetovna misao, da se duša ničim ne rastresa nego se usredotoči na molitvu.

Eto zašto biskup predslavljem prije (euharistijske) molitve pripravlja duh vjernika govoreći: "Gore srca", na što narod odgovara: "Imamo kod Gospodina". Tako se potiče da se ne misli ni na što drugo osim na Gospodina.

Neka se srce zatvori neprijatelju, a otvori samo Bogu; neka se uopće ne dopusti da za vrijeme molitve neprijatelj u nas prodre. On naime običava gmizati i suptilno nametati misao da naše molitve odvрати od Boga: tako da nam jedno bude u srcu, a drugo na usnama; dok se Gospodina mora moliti iskrenom revnošću ne zvukom glasa nego duše i misli. Kako nije nemar kad se daješ odvući pa postaješ plijenom ispraznih i svjetovnih misli upravo dok moliš Gospodina - kao da si imao nešto bolje za razmišljanje od onoga o čemu razgovaraš s Bogom!

Kako očekuješ da te Bog čuje, kad ni sam sebe ne slušaš? I kako hoćeš da se Gospodin sjeti onoga što u molitvi tražiš, ako se ni sam toga ne sjećaš? To znači uopće se ne čuvati od neprijatelja; budući da moliš Boga, to znači vrijeđati njegovo veličanstvo svojom nehajnom molitvom, a to nije ništa drugo nego bdijenje očima, a spavanje srcem, dok naprotiv, kršćanin i kad očima spava, srcem bi morao bdjeti kao što u Pjesmi nad pjesmama piše o onoj koja govori kao figura Crkve: *“Ja spavam, ali srce moje bdi”* (Pj 5, 2). To je i razlog što je Apostol brižan i mudar pa nas upozorava: *“U molitvi ustrajte, bdijte”* (Kol 4, 2): tako nas poučava i pokazuje da od Boga mogu dobiti ono što ga prose samo oni koje Bog vidi budne u molitvi.

(Ciprijan iz Kartage, *De orat. dom.* 31)

5. SIGURNOST U USLIŠANJE

Probudi svoju pažnju, vjerna dušo, i s razumijevanjem počuj što u obećanju kaže, tj. “U moje ime”, nije rekao: “Sve što zaištete” bilo kako, nego: *“Što god zaištete u moje ime, učinit ću”* (Iv 14, 13). A onaj koji nam je obećao tako velik dar kako se zove? Isus Krist. Krist znači kralj, Isus znači spasitelj. Nije bilo kakav kralj koji će nas spasiti, nego kralj spasitelj: stoga što god zaištemo protivno svome spasenju, ne molimo u Spasiteljevo ime. Ipak, on ne prestaje biti naš Spasitelj, ne samo kad uslišuje ono što tražimo, nego i kad ne uslišuje našu molitvu. Jer neuslišavanjem onoga što se od njega prosi na štetu svome spasenju baš pokazuje da je naš Spasitelj. Liječnik zna je li ono što bolesnik ište na korist ili na štetu njegovu zdravlju i stoga ako ne udovoljava tražitelju dajući mu ono što je štetno, to čini da mu zaštiti zdravlje. Kada dakle želimo da Gospodin usliši naše molitve, prosimo ga ne bilo kako, nego u njegovo, tj. u Spasiteljevo ime. I ne ištimo ono što je štetno po naše spasenje: kad bi uslišao takvu molitvu, ne bi postupao kao Spasitelj što jest, jer on je to za svoje vjernike. On koji se dostoji biti Spasiteljem vjernika također je i Sudac koji osuđuje bezbožne.

Tko, dakle, vjeruje u njega, što god zaište u njegovo ime, tj. u ime koje mu priznaju oni što u nj vjeruju, bit će uslišan, jer tako čineći on će djelovati kao Spasitelj. No ako naprotiv tko u nj vjeruje iz neznanja traži nešto što je štetno po njegovo

spasenje, ne traži u Spasiteljevo ime: Gospodin ne bi bio njegov Spasitelj, kad bi mu udijelio ono što nije na korist njegovu vječnom spasenju. U tom je, dakle, slučaju mnogo bolje za vjernika da Gospodin ne udijeli ono što ga se moli, pokazujući tako da je uistinu Spasitelj. Eto zašto onaj koji nije samo Spasitelj, nego je i dobri Učitelj, da bi mogao uslišati sve što ištemo, poučava nas što moramo tražiti u samoj molitvi koju nam je dao. To jest, on nas uči da u Učiteljevo ime ne ištemo ono što je protivno načelima njegova nauka.

Pa ipak, makar ga molili u njegovu ime, u ime Spasitelja i po njegovu učenju, katkad nas ne uslišava u trenutku kad mu upravljamo molitvu. No zapravo, naposljetku nas uslišava. Mi ga molimo, primjerice, da dođe Božje kraljevstvo: on nas ne uslišava u trenutku kad to tražimo jer ne vladamo odmah s njim u vječnosti; ostvarenje onoga što tražimo odgađa, ali ne uskraćuje. Ne zanemarujmo, dakle, molitvu, vladajmo se poput sijača: doći će pravo vrijeme za žetvu.

(Augustin, *In Ioan.* 73, 3-4)

XXI. NEDJELJA KROZ GODINU

Čitanja: Iz 22, 19-23

Rim 11, 33-36

Mt 16, 13-20

1. PETROVA VJERA U KRISTA

“Blago tebi, Šimune, sine Jonin, jer ti to ne objavi tijelo i krv, nego Otac moj, koji je na nebesima” (Mt 16, 17)... koji boravi u nebeskim umovima i prosvjetljuje ih svjetlom istine. Naime, on je *“ovo sakrio od mudrih i umnih, a objavio malenima”* (Mt 1, 25) poput Petra, ne oholog, nego poniznog. Zato je Šimun blagoslovljen, kao da je proglašen *poslušnim*; sin Jonin, odnosno Ivanov, što se tumači kao *milost Božja*; naime, krepost posluha potječe od božanske milosti.

To se blaženstvo sastoji poglavito u spoznaji i ljubavi, drugim riječima u vjeri i ljubavi. Od tih kreposti jedna je prva, druga je glavna... Obje je Gospodin tražio od Petra: vjeru kad mu je predao ključeve; ljubav kad mu je povjerio stado (usp. Iv 21). Pri

predaji ključeva raspitujući se o vjeri reče: “*A vi, što vi kažete, tko sam ja?*” Petar odgovori: “*Ti si Krist-Pomazanik, Sin Boga živoga*” (Mt 16, 15-16). Pri povjeravanju stada, tražeći ljubav, upita: “*Šimune Ivanov, ljubiš li me više nego ovi?*” Odgovori mu: “*Da, Gospodine, ti znaš da te volim*” (Iv 21, 15)...

Kakva je i kolika bila Petrova vjera, nesumnjivo pokazuje njegov odgovor: “*Ti si Krist-Pomazanik, Sin Boga živoga*”. “*Doista, srcem vjerovati opravdava, a ustima ispovijedati spasava*” (Rim 10, 10). On zapravo u Kristu priznaje dvije naravi i jednu osobu. Ljudsku narav, kad veli: “*Ti si Krist*”, što znači “*pomazanik*”, po čovještvu, kako za nj tvrdi prorok: “*Bog tvoj, tebe pomaza uljem radosti kao nikog od tvojih drugova*” (Ps 45, 8). Božansku narav priznaje kad dodaje: “*Sin Boga živoga*”...

Dakle, ti “*si*” ne samo Sin čovječji, nego i “*Sin Božji*”: nipošto mrtav kao poganski bogovi... nego “*Ti si Krist, Sin Boga živoga*”, koji živi u sebi i oživljuje svemir, u kojem “*živimo, mičemo se i jesmo*” (Dj 17, 28). Gospodin nije dopustio da takvu vjeru rastoči nikakva kušnja. Stoga kako reče blaženom Petru pred svoju muku: “*Šimune, Šimune, evo Sotona zaiska da vas prorešeta kao pšenicu.*” A odmah potom doda: “*Ali ja sam molio za tebe da ne malakše tvoja vjera. Pa kad k sebi dođeš, učvrsti svoju braću*” (Lk 22, 31-32). Naime, može se misliti da je nekad sumnjao, zbog čega ga je Gospodin prekorio: “*Malovjerni, zašto si posumnjao?*” (Mt 14, 31); ipak, budući da je potvrdio čvrstoću njegove vjere, odmah ga je oslobodio pelagijanske opasnosti.

Ova prava i sveta vjera ne potječe od ljudskih izričaja, nego od božanske objave. Zbog toga je Krist zaključio: “*Blago tebi, Šimune, sine Jonin, jer ti to ne objavi tijelo i krv, nego Otac moj, koji je na nebesima.*” Na toj vjeri kao na stijeni utemeljena je Crkva; eto zašto je Gospodin dodao: “*Ti si Petar-Stijena i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju*” (Mt 16, 17-18). To se dostojanstvo očituje na dva načina, ukoliko preblaženi Petar nije ništa manje temelj i ujedno glava Crkve. Zapravo, treba reći da je prvi i bitni temelj Krist, kao što tvrdi Apostol: “*nitko ne može postaviti drugoga temelja osim onoga koji je postavljen, a taj je Isus Krist*” (1Kor 3, 11). No ipak, postoje drugotni temelji drugog reda, tj. apostoli i proroci i s tim u svezi Apostol veli: “*nazidani na temelju apostola i proroka*” (Ef 2, 20) o kojima je drugdje na prorokova usta rečeno: “*Temelji su mu na svetim gorama*” (Ps 87, 1). Među njima, preblaženi Petar je prvi i glavni.

(Inocent III, Govor 21)

2. PETAR NIJE NAPUSTIO KORMILO CRKVE

Premda je brigu za svoje ovce povjerio mnogim pastirima, ni sam nikad nije napustio čuvanje ljubljenog stada. Krist mu je iskonska i vječna obrana. Od njega smo primili zaštitu apostolske moći. Od njegove nam je temeljne i vječne skrbi oslonac apostola Petra koji, dakako, nikad ne malakše u svome poslanju.

Čvrstoća ovog temelja na kojem je sazdana cijela Crkva u svoj svojoj visini nikad nije poljuljana koliko god velik bio hram koji na njemu stoji. Vječno traje čvrstoća te vjere koju je Gospodin pohvalio kod apostolskog prvaka. Kao što zauvijek ostaje to što je Petar povjerovao u Kristu, tako zauvijek ostaje što je Krist ustanovio na Petru. Naime, kao što je naviješteno u evanđeoskom čitanju, kad je Gospodin upitao učenike što, među različitim mišljenjima, oni misle tko je on, blaženi je Petar odgovorio: *“Ti si Krist-Pomazanik, Sin Boga živoga.”* Nato mu Gospodin reče: *“Blago tebi, Šimune, sine Jonin, jer ti to ne objavi tijelo i krv, nego Otac moj, koji je na nebesima. A ja tebi kažem: Ti si Petar-Stijena i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju i vrata paklena ne će je nadvladati. Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskoga, pa što god svežeš na zemlji, bit će svezano na nebesima; a što god odriješiš na zemlji, bit će odriješeno na nebesima.”* (Mt 16, 16 sl)

Ostaje, dakle zauvijek ova odluka Istine; Petar ustrajući u dobivenoj čvrstoći stijene nije više napustio kormilo Crkve. On je pretpostavljen svima ostalima i nazvan je “stijenom”, oglašen “temeljem”, postavljen za “vratara nebeskoga kraljevstva”, imenovan je “sudcem koji vezuje i odrješuje” čije će presude ostati i na nebu; po otajstvu samih ovih naziva dano nam je na znanje koliko je njegovo zajedništvo s Kristom. Sada, pak, punije i moćnije izvršava povjerene mu zadaće i u svim pojedinostima obavlja službe i dužnosti u onome i s onim koji ga je proslavio. Ako, dakle, mi činimo štogod ispravno ili pravilno odlučujemo, ako svagdanjim molitvama nešto postizemo od Božjega milosrđa, to je zbog djela i zasluga onoga čija vlast na njegovoj stolici živi, a zapovijedanje blista.

To je, predragi, postigla ona slavna izjava koja je, od Boga Oca nadahnuta njegovu apostolskom srcu, nadišla svaku nesigurnost ljudskih mišljenja i zadobila čvrstoću stijene koja se nikad nikakvim nasrtajem ne će poljuljati. Doista, u cijeloj Crkvi svakog dana Petar govori: “Ti si Krist, Sin Boga živoga” i pouka ovoga glasa prožima svaki jezik koji hvali Gospodina.

(Leon Veliki, *Govor 3, 1-4*)

XXII. NEDJELJA KROZ GODINU

Čitanja: Jr 20, 7-9

Rim 12, 1-2

Mt 16, 21-27

1. NASLJEDOVANJE ISUSA SLOBODAN JE ČIN LJUBAVI

U Ivanovu Evanđelju čitamo: *“Ako pšenično zrno, pavši na zemlju, ne umre, ostaje samo; ako li umre, donosi obilat rod”* (Iv 12, 24). Ovdje, baveći se detaljnije ovom istinom, Isus dodaje ne samo da on sam mora umrijeti, nego da i njegovi učenici moraju biti spremni trpjeti i umrijeti. On nam daje na znanje da ove prolazne patnje donose tolike velike koristi da bi bila šteta i nesreća za vas, ako ne biste bili spremni umrijeti; dok bi, naprotiv, spremnost na najvišu žrtvu bila dobro i milost. To je jasno izraženo riječima koje slijede: za sada Krist se bavi samo dijelom te istine. Zapazite kako u njegovim riječima nema prisile. Ne kaže, primjerice: *Htjeli ili ne htjeli, nužno je da podnesete velike patnje*. Kaže samo: *“Hoće li tko za mnom”* (Mt 16, 24), tj. ja nikoga ne prisiljavam niti obvezujem da me slijedi, nego svakome prepuštam da donese svoju odluku; zato kažem: *“tko hoće”*. Zapravo, ja vas pozivam na dobra, a ne na zla i patnje, niti na kazne trpljenja pa zašto bih vas onda trebao prisiljavati. Sama narav ovog dobra dovoljno je snažna da vas privuče. Takvim govorom Gospodin ih još snažnije privlači. Tko, naprotiv pribjegava sili, tko silom primorava naposljetku često od sebe udaljuje. Naprotiv, tko volji slušatelja ostavlja slobodu da nešto prihvati ili odbaci mnogo ga sigurnije privlači k sebi. Uvažavanje i poštivanje slobode snažnije je od sile. Eto zašto Isus ovdje veli: *“Tko hoće”*. On daje razumjeti da su dobra koja nudi tako velika i bitna, da biste morali njima spontano hrliti. Kad bi vam netko ponudio zlata i pred vas stavio blago, zacijelo ne bi koristio silu kako bi vas privolio da ga primite. Pa onda ako prema takvim darovima idemo bez ikakve prisile, tim više bismo spontano morali hrliti nebeskim dobrima. Ako vas sama narav ovih dobara ne uvjerava da prema njima stremite kako biste ih zadobili, to znači da ste nedostojni da ih primite: a kad ih ipak primite, ne ćete biti u stanju potpuno cijeliti njihovu vrijednost. Eto zašto Krist ne prisiljava, nego nas blago potiče. Budući da je primijetio kako učenici među sobom mrmljaju, kako su njegovim riječima uzne-

224

mireni, dodaje: ne treba se tako uznemiravati. Ako ne vjerujete u ono što vam nudim, kad se obistini ne samo u meni nego i u vama, neka bude uzrokom neizmjenjnih dobara, ne silim vas niti vas primoravam, nego samo pozivam tko me hoće slijediti. I ne mislite da "slijediti me" znači ono što ste do sada činili prateći me na mojim putovanjima. Trebate podnijeti mnoge patnje, bezbrojne pogibli, želite li uistinu mene nasljedovati. Ti Petre, koji si me priznao Sinom Božjim, nipošto ne smiješ priželjkivati vijenac samo zbog te ispovijesti vjere niti misliti kako je ona dovoljna da ti osigura spasenje te kako ubuduće možeš živjeti mirno kao da si već sve izvršio. Kao Sin Božji svakako bih te mogao od nesreća osloboditi i preduhitriti sve pogibli kojima ćeš biti izložen, ali to ne ću učiniti radi tebe sama da bi ti mogao donijeti nešto svoje i doprinijeti svome spasenju te si tako priskrbiti veću slavu. Ako netko od onih koji predsjedaju olimpijskim igrama ima za prijatelja nekog sportaša, nipošto ga ne će proglasiti pobjednikom zbog čiste naklonosti i prijateljstva, nego prije zbog njegovih osobnih napora: tako će se ponašati upravo stoga što mu je prijatelj i što ga voli. Isto tako postupa i Krist: što više ljubi neku dušu, to više želi da ona svojim silama doprinese vlastitoj slavi, a ne da je dobije samo zahvaljujući njegovoj pomoći.

(Ivan Zlatousti, *In Matth.* 55, 1)

2. POVRATAK NA PUT PRAVEDNOSTI

Znate, braćo, da je naše putovanje u ovom tijelu ovim svijetom kratko i traje malo dana; Kristovo obećanje, naprotiv, veliko je i divno kao što je velik i divan počinak u vječnom životu. Što bismo drugo trebali onda učiniti da zadobijemo ta dobra, ako ne ustrajati u svetu i pravednu življenju vodeći računa da su sve vrijednosti koje takvima priznaje ovaj svijet nama kršćanima tuđe? Jer kad želimo posjedovati svjetovna dobra napuštamo put pravednosti.

Naime, Gospodin opominje: "Nitko ne može služiti dvojici gospodara" (Mt 6, 24; Lk 16, 13). Budemo li onda htjeli služiti i Bogu i Mamoni, pretrpjet ćemo veliku štetu: naime, "Ta što koristi čovjeku ako sav svijet stekne, a životu svojemu naudi?" (Mt 16, 26; Mk 8, 36; Lk 9, 25).

(Pseudo-Klement, *Sec. Epist. ad Corinth.* 5)

3. SLOBODA OD SVIJETA U OSAMI

Nalik onima koji nenavikli na plovidbu morem slabo se osjećaju i trpe mučninu: ne podnoseći veličinu lađe i njezino silovito ljuljanje, prekrcajavaju se na barčicu ili čamac, ali i ondje pate od morske bolesti jer mučninu i žuč nose sa sobom. Takvo je, dakle, naše stanje. Sa sobom nosimo svoja unutarinja zla i posvuda se mučimo na isti način.

Eto, dakle, što se mora učiniti i kako je moguće slijediti stope onoga koji nas vodi spasenju: *“Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka uzme svoj križ i neka ide za mnom”* (Mt 16, 24).

(Bazilije Cezarejski, *Epist.* 2, 1)

225

4. ISUSOV POZIV SVIMA

Gledaj dakle, učenice, na taj ishod i neka tvoj bude kao onaj i ne oklijevaj odgovoriti glasu živoga Krista koji te pozvao. Tamo je pozvao samo Abrahama: ovdje, u svom evanđelju, zove i poziva da ga slijede svi koji to žele; naime, svim je ljudima uputio opći poziv kad je rekao: *“Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka uzme svoj križ i neka ide za mnom”* (Mt 16, 24); i dok je tamo izabrao samo Abrahama, ovdje poziva sve da budu slični Abrahamu.

(Filoksen iz Mabbuga, *Hom.* 4, 76)

5. UISTINU BITNO

Evo zašto je sve puno zbrke, nereda i pometnje: jer se zanemaruje duša, zaboravlja se ono što je potrebno i osnovno, da bi se velikim marom bavilo onim što je drugotno i prezrivo. Zar ne znaš da je najveća korist koju možeš učiniti svome djetetu sačuvati ga od nečiste razvratnosti? Doista, ništa nije toliko dragocjeno kao duša. Krist veli: *“Ta što koristi čovjeku ako sav svijet stekne, a životu svojemu naudi?”* (Mt 16, 26). Ali ljubav prema bogatstvu sve je izopačila i izvrnula: kao što se neki tiranin nametne gradiću, tako i pohlepa obuzme ljudsku dušu i odatle otjera strah Božji. Eto zašto zanemarujemo svoje spasenje i spasenje svoje djece brinući se jedino da se što više obogatimo.

(Ivan Zlatousti, *In Matth.* 59, 7)